

dr hab. prof. UŚ Przemysław Marciniak

**Kierownik Katedry Filologii Klasycznej
Wydział Filologiczny
Uniwersytet Śląski**

**Śmieszna rzecz zdarzyła się w drodze do Hagia Sophia.
Granice humoru na przykładzie kultury bizantyńskiej**

Guy Halsall w artykule poświęconym humorowi w okresie późnoantycznym postulował znalezienie klucza, który umożliwi badaczom tego zjawiska w dawnych kulturach zrozumienie jego mechanizmów. Tym kluczem miałyby być oczywiście dogłębna znajomość realiów epoki, mechanizmów społecznych, etc. Wizja Halsalla jest nadmiernie entuzjastyczna i niezwykle trudna do zrealizowania. Kulturowe filtry stworzone przez kolejne epoki powodują, że w przypadku starożytności i średniowiecza studiujemy nie tyle te okresy historii, ile – często różne i niejednokrotnie wzajemnie sprzeczne – wyobrażenia o nich. Studia nad humorem obrazują to w sposób szczególnie wyrazisty – granica pomiędzy tym, co śmieszy *nas*, a tym, co śmieszyło *ich* jest często nieprzekraczalna. Inny język, sytuacja społeczna, kontekst religijny utrudniają czasem nawet zrozumienie, czy mamy do czynienia z żartem.

Mimo tych wszystkich wymienionych wyżej niemożności i przeciwieństw w moim wykładzie postaram się pokazać, co śmieszyło Bizantyńczyków, szczególnie w czasie panowania dynastii Komnenów (12 wiek) oraz Paleologów (13-15 wiek). Przedmiotem moich rozważań będzie literatura, przede wszystkim pisana w bizantyńskiej *Hochsprache*, czyli dialekcie attyckim języka greckiego.

**8 listopada 2017
godz. 15.30**